

Јелена Калајица

ПРЉАВИ СЊЕШКО НА УСИЈАНОЈ ХАУБИ

Књижевна награда
»Новица Тадић« 2021

Едиција
ПРИСУСТВА
Књига десета

Уредник
Срба Иињаиовић

Рецензент
Мирко Демид

Покретач и покровитељ књижевног конкурса и едиције
Министарство културе и информисања Републике Србије

*Јелена
Калајџија*

ПРЉАВИ СЊЕШКО НА УСИЈАНОЈ ХАУБИ

Завод за проучавање културног развитка
Београд, 2021

Берјози

ШОФЕРНИКА

У чекању

Пожелио сам да засадим, да његујем бијели крин.
Пожелио сам да се доближим усамљенику, или, ипак,
само самом путнику на доку.
Пожелио сам да не истјерам никад тај мирис слани
једног чистог мора.
Пожелио сам море тога, али и да саставим једну
анакреонтску пјесму.
Као што пожели уморан човјек за излизаним воланом,
чекајући да семафор праметне у зелено.

Између два семафора или
Како сам преживио црвени талас

У једној давнијој пјесми садим бијели крин.
И након оне крваве пјесме тај цвијет никада више није,
неће и не може бити бијел.
И након галија царских ниједна галија није чамац са
дванаест и више весала,
Ако није Бен Хур.
И након свега историја се помјера
за онолико колико је могуће да неке ствари више никада
не могу бити заједничке именице
већ су властитог времена велика слова,
времена у којем је историја тјескобно показала да заиста
постоји.
А граматика, по ко зна који пут дала данак семиотици.

Трактат о савременој поезији

Читајући савремену поезију схватам:
Велики дио је немогућност да се призна како за роман
није способно.
Дневник као интимна исповјест такође је постала
немогућа.
Потребно је објавити пјесан. Способно да глуми пјесан.
Отуда се савремена поезија показује као кадра да буде
дневни испљувак свачије допадљиве вербализације
версификације.
И онда сви ми, као истинска пискарала на лијечењу од
себе
бљујемо заједничку повијест унапријед избрисаних
генерација.
У афоризмима. У афоризмима.
Ко је од нас без гријеха – неспособан је да узме камен, а
камоли хитне камо већ...
Ко је од нас да загрми као Етна, да Рим стријепи, *Hanibal*
ante portas ...
Све је то прича за незреле, за јуноше сањалице.
Како рекох, на кружном току са шест трака иде се споро,
па ипак пребрзо, ако ниси сигуран који је прави излаз.

Јабуре

Таворске јабуре.

Два стара промрзла човјека долазе до скита у којем их
чекају тек убране јабуре у цичи зими.

Мирис се разлијеже гријући низ кожу и уз крв
прије него што бивају способни да их загризу.

Свакоме по једна. И трећа за оставити.

Уједљиве пјесме некада су служиле да отријезне масе.

Ујед јабурци довољан за таворску свјетлост.

Не рекох, та су два човјека – света.

Мјењач се заглавио између два времена у истом вијеку.

Не желим да им будем у леру.

Исидорина главобоља

Инат је болест натруле, загнојене и гангренозне
компетенције полности.
У томе смислу пишем у мушком роду.
Опрости за главобољу. Имала се рашта родити.
Свим мојим женама, звучи блудно ако то кажем из
мушког рода,
а побједоносно ако кажем из штикли.
Немој ме тјерати да вјерујем да сам погријешио.
Немој ме приморавати да вјерујем да сам служинче
завјере
која гребуља као звјерчица из неког зацепка на сакоу.
Немој радити ништа чиме ниси задојена из силиконске
брадуље. Ништа, чујеш ли?
Напосљетку, рашта пол, ако потомство није на радост?
Семиотика има граматички род.
Ручна је спуштена.

Вјешање живота са добрим погледом на паркинг

Моја рођена жена има боре на челу као вјеће неког сурог
ратника.
Дубоке, црне, али она најдебља њежно слелуја у питоми
вал безбрижне линије,
Боље рећи штрика на који се да објесити сав онај веш
Што га је изјутра свег на руке прала,
Без пракљаче, без корита што се пуши на дворишту,
Без пурана који би шепетао око ње
Док му врат не прецвика сикиром и фрљне је кржаву
Натраг на пањ,
Да би га потом сфурила истом оном водом
Из које је изронила пракљачу ...
Него онако пресамићена над кадом,
Јер моја жена на руке пере само своје fine
Свилене ствари.
Моја рођена жена
Када дође на посао,
Свој капут уредно објеси на дрвени офингер, илити
вјешалицу,
Па све то исто тако уредно на дрвени чивилук вјеша,
Али брижљиво рачуна да капут има добар поглед
На паркинг.
Она паркира, уредно,
Иако аутомобил нема на шта и рашта да објеси.

Има још и мене којег понекад обисне себи о бјелогрли
врат
И викне, да није Хелена, али могао бих бити
само у том тренутку, Космос око њеног врата.
Уопште узев, све на мојој рођеној жени
И у вези са њом мене подсјећа на елегантно вјешање
живота.

МОЈА
ДИВНА,
ГОЛА,
ПИКСЕЛНА
ДРАГА

Чуго

Он има ... Он има ... Он има оно што сви зову болест
иако то није.

Он има ... Он има ... Он има оно у шта сви буље иако
знају да то није прилично.

Он зна да смо зградама заградили знање да је шума
близу.

Он зна да смо се дебело слагали.

Он зна да је и сам недалеко од нас. Као и ми од сна.

Он ... Он или било ко други или другачији.

Могућности страха

Истовремено дахће и пулсира.

Бубњи и тетура.

Присмаче лојав залогај хладетине да нивелише

стварност.

Истовремено мучнина и немогућност да презалогаји

смрадну храневину. Страх се страха страши.

Као и човјек од себе сам. Сам од самог. Себе.

Бити гладан. Бескрајно гладан. Бити. И престрашен!

Страхоболно!

А руке вечно љразне...

Боље и такав него бити обамрлог разума заптивеног у

задригло тијело

Над једним Капоровим цртежом

Гледао сам дјевојку како се љуља на свом ланчићу.
Тамо ... Амо ... Тамо ... Амо ...
Тако јој се и коса црна или наранџаста (не риђа, то не!)
Вихорила правећи вјетар по мом лицу.
Тамо ... Амо ... Тамо ... Амо ...
Били смо близу и никада се истински нисмо погледали.
Избјегли смо љубавну пјесан.
Избјегли смо из завичаја ... Лутали ...
Тамо ... Амо ... Тамо ... Амо ...
Гледао сам тај цртеж у књизи на којем се она
Тако њжна и папирната њијала и простираше ме по
граду у који сам, лутајући
Тамо ... Амо ... Тамо ... Амо ...
Тако сретно залутао.

Лектира моје маме

Десејица.

Бијели трбух из *Филија Лашиновића*

Госпођу Глембај су убили шкарама.

Нема везе са националним књижевностима.

Географија, напосто.

Или сирови дулек Кочићев.

Тана Пере Богаља.

Шарено и шарено.

Ако икада ...

Ако икада останем на улици,
(мада бих радије,
ако већ морам,
остала
у шуми,
али то је немогуће)
оно мало новчића што буде код мене или напросим
дала бих на годишњу чланарину у библиотеци
и у Читаоници читала за
        глад,
                кревет,
                        смрт ...

Диск-цокеј МАгоЧ

Имам радио-емисију
Коју нећеш слушати, јер не знаш на којој је
фреквенцији.

А баш ми је добра емисија.
И глас ми је још крештавији него иначе
Баш ми је добра емисија.

Човјек са метафором на Ти

Новици Тадићу

Све ово бијело испод кревета било је друге боје
Но сад сам у трену далтонист и не знам гдје ми је
ноћиште,

Ни ноћник ни исподкреветиште.
Исцерио се коријандер из супе кокошногаче,
Канџица покушала излетјети ван
Но сусак или шефља побише непобитне доказе
Да месо иште месо, а кост не тражи пса.

Скакавци

У држави Њујорк, на фарми Плезантроил живљаше једна
Лилијен.
Како је болно, драги, да силазиш са ума као са спрата,
Пјешице, достојанствено, као да заиста силазиш само
низ степенице.
Јокнапатафу измислио је један у низу Вилијема, Виљема,
Вилјема или Вилијама,
Само поради тога што је сједио пред кућом, неимајући
земљу.
Волим те. То те нервира да чујеш иако знаш да постоји.
И волиш јаче док се не чује ништа, па ни то.
Цар је иако је црнац и врхунаравио је своју бијелу кћер
да роби
Црне жене које суше духан, беру кафу, са нарамцима
дјеце у околосебију.
Оне исте које испаравају цимет и коријандер
једновремено.
Ово није љубавна пјесма. Вољети не значи изјављивати
љубав.
Уопште узев ово није америчка књижевност.
Санг Ли гаји љубав према славујима.
Сагнуо се један цар. Сагнуо се један Вил. Сагнула се
Лилијен.

Санг Ли окреће главу да погледа низ падину.
Славуј прхне.
Долазе скакавци.
У хордама.
Драги ...

Гола Олга

Олга је паркирала своју душу у милиметар
На очи свијета
Премрежила својом голотињом сваки килобајт
Слободног простора
Није похранила ништа за себе
Постала је пикселна драга
О, Олга, моја дивна Олга,
Твоје име више нема везе са Русијом,
Ти си постала од музике и у њој ћеш се утопити
И бићеш радосна.
Моја дивна, гола, пикселна Олга,
Нико те није тражио
А ти си нашла све да ти се кажу
Док ћуте а ти им читаш боли
Голи, о, голи, о, голи су они.
Оголи нас Олга!
То чак нема везе са палиндромима
Само голишаво звучи,
Не перверзно, нити еротично,
Голишаво као птиче
Перушаво и њежно,
О моја дивна, добра гола Олга!

Ено Шимборске

Ено Шимборске, одјела се у хаљину
Боје пурпура
И црвени шешир који не иде, али јој уопште не стоји
лоше!

Подсјећа на оно што кажу сасушена као цигарета
И глупа индустријска моталица
Узе сву поезију духана
Оног црначког или грчког.

И душа јој канда за нешто потребна, узвикну:
Ено Шимборске!

Прва линија књижевности

Први рат и Прва жена
Први је први и пао је као такав
Буске је трчао животом
А онда легао у своју библиотеку.
Станислава два имају весела презимена и
Хаос у ријечима.
Тамо гдје су их ранили
На та су уста пропјевали
Ко како и због кога чега
С ким? Сами. Бескрајно сами.
У својој постељи од књига.
Попуцаше им Расткови дамари.

Postlectum

Маћи Таваро и Гонсало М. Тавареш немају никакве везе.
Можда танку у коријену презимена
и
у дебљини сусједних полица на којима им леже
сувишци њене поезије
и
његове прозе.

Танка је стари кинески пјеснички облик
који је Таваро ресемантизовала и реактуализовала.

Тавареш је Боливијац.

Споне су им јаче што су јачи моји дамари.

Сви су били згрануто запањени сазнањем да је
Боливијац.
Нико уистину није знао за буктање грађанског рата.
Боливија.
Тамо негдје.

Све што звучи егзотично будило је самилост ако пати.
Дјевојчица исцртава велике плаве скупове малих
шарених кругова.

Када обоји празнине добије плаве балоне.
И слави годишњицу салате.

Напосљетку, читалачка свијест пострадава постлектум,
тако да је сасвим неважно ако се Таваро и Тавареш
нигдје и ни у чему нису срели.
Дјевојчица пресује балоне у поменутиим књигама.
И ћути када загрме митраљеви.

ДО
ПОСЉЕДЊЕГ
ШУТА

Фудбал на другом крају свијета

Босоноге дјечаке сам гледао како играју фудбал
Неком плетеном крпењачом
У неком приморском граду
Богатом за туристе и поверастом за домаће.
Волио сам њихова мала блиједа стопала
под утабаном пољаном,
прашном табаном, табанима
утабаном, та-бан, та-бан, та-бан ...
Чуо неки црначи тим-пан, тим-пан, тим-пан ...
Од стативе у забран!
У том тренутку, заволио сам читав свијет.
Одистински. Читаву куглу.
Нашу плетену крпењару и живио у њиховој игри до
последњег шута.

Бујање шума

Гледао сам дан и ноћ
и дан и ноћ
и поново
тако и још
и опет
и тако исто
и још
и дан и ноћ

и видио сам како расте лишће из једне
гране која ми се наслонила на чело.

Послије тога сам зажмирио.
Усјекла ми се бора на ономе мјесту.
И никада више нисам био исти.
Када сам отворио очи
Упитао сам дрво како се зovem.
Које ми је име?
тако сам питао.

Ђутало је, а ја се више нисам усудио
да будем у тој мјери стрпљив и гледам како растиње буја.

Цвјетање Тисе

Ујна не може да заспи када чује секундарку.
Стари будилник ујак брижљиво ставља у перине.
Дубоко у утробу шифоњера.
Тада се дуње комешају и подгуркују на његовој глави.
И потом уредно умире, као и звук који се удави
негдје у храстовој утроби мрака
у којој се и тада живо преплићу мириси нафталина и
лаванде

тек-тек дувана из џепа капута који чека зиму.
Ујна није једина која не воли да чује како вријеме одлази.
Многи људи у времену које тика-така осјећају нелагоду.
Своје бебе успављујем тако што ми леже на крилу
и свакој од њих на слободно ухо прислаћам свој ручни
сат.

Једној, па другој, па трећој.
Оке се смијеше.
Сат нешто говори.
Онда им капци отежају.
И вријеме се више не чује.
Док то чиним, ујна на другом крају планете мирно спава.
А Тиса баш у томе трену бехара ...

Егзорцизам

Нема ништа ужасније за чути од свиње на заклању.
Па опет, када демони прогризају душе
Њихови балдахини сквиче подједнако стравично.
Безнадни, неповратни погром.
А онда једна прозачна нит удјене у иглу смиренија,
И молитва их окрпи нечујно и одлучно.

Све што се не види

Кад стане дамарање, а човјек је још жив
Осјећа вртоглавицу и дах му се чини познатом радњом.

Мноштво аморфних питања са јасним знаком на крају.
Тако је све почело.

А онда удар. Два, три, пет ...
Дамарање појачава, убрзава, најдачава ...

Ту, поред тебе, нехајно, све то вријеме, мачак спава
И преде.

Мојој мами

Сваки наш растанак је једно умирање дјетињства.
Сваки наш сусрет је љубав у жутој кеси.
Ситница која је љубав, а није ни важно шта је.
Онако, шушкава, жута кеса.
Ти миришеш на моју баку на самрти која је умрла
далеко прије тог мириса.
Тај мирис је најинтензивнији када је загрљај окончан
и душе пулсирају у посљедњем трзају обујмљености,
иако си ти већ добро замакла на супротну страну, као и
ја.
Не окрећемо се. Једно дјетињство поново умире.
Спаковала си ми мало хране и кафу.
Ништа слађе нисам окусила годинама.
Дјеца не пију црну кафу, ма колико шећера ставили.
Па ипак, сада када одеш,
Велики прозор са којег ме гледају голубови са
изблиједјелих цријепова,
Прогутаће ме у свој рам. И ја знам да ће то бити једна
слика,
Пастел, замазан голубијим временима,
Који ћеш жељети да видиш,
Но бићеш сувише далеко.
На гранама изнад моје главе, витлају жуте кесе,
Док погнуто идем путем некамо и
Миришем на женско.

Све исто

Тек листајући у архиви дневну локалну штампу
спознајем да је све исто.

И гимназијалци, матурантски шпалир,
и убиства
и нерјешени кровови над главама.
И сјетве и жетве, туризам,
предизборне кампање
и одборничка питања за добро народа.
У име народа.
Све читуље и помени,
огласи,
честитања Нових година и јубилеја.
Сваких пет или десет година нешто је остарило
па се прославило,
ако у међувремену није пропало.
Једни новинари били су будни,
онда су добили насљеднике
и таман кад примјетиш да нема више њихове колумне,
схватиш да су већ дуго почивши,
а и навикао си се на јуношу.
У локалној штампи могу умирати и познати глумци,
али то није тако снажно изражено
као чињеница да сваке године буде један текст који иште
позориште ...
У ратовима не раде штампарије.

Ако и раде штампају се збирке пјесама, јер су танке.
Фанзини просперизма.

Није ли то сва истина поезије: економична закрпа
рањених душа.

Почивам у миру

Ако неко остане послије мене
Нека да умрлице по свим новинама свих градова,
Можда ће ме неко препознати,
Искрено и бесмислено једновремено,
Опростити се са љубављу подсећања да сам некада био
На неки начин, као што ћу тако сахранити и
комад онога који ме је препознао
И тим безнадним и шта сад с тим
Чланчићем у исто таквим новинама
Истих таквих градова
Осим оних који ће воајерисати сућут
Јавну тугу
И учинити ову игру истинским карневалом,
Светковином бесмисла.
Постојао сам. Да, јесам.
Ако пак не остане нико послије мене,
Биће то смрт вриједна ћутања.
Горостасна као заборав.

Шљиве милешевске

Немам дом.
Истина је.
Не кажем да сам подстанар.
Не кажем ни да сам бескућник.
Дома немам.
Имам пут.
Широк и прав,
Понекад пред собом,
понекад за собом.
Немам собу.
Понекад, немам ни пут.
Или се не осмјелих да видим како се нада мном
простира.

Двије-три шљиве угњилише под мојим капцима.
Сада.

Надзорник градилишта

Јовану

Опходна поворка: он, лењир ока, шестар прстију,
Шум чешкања косе понад уха и на потиљку.

Радници свих радних одијела, једнодјелних,
Чизама војничких.

Млади копачи утркују се који ће ријешити дубљу за
багер.

Опходна поворка: он, још не зна да све то није играчка.

У те зграде уселиће се породице и самци.

Свјетла ће мијењати мјеста,

Уморни архитект схвата да је ипак све то истина,
јер су све наткровнице исте.

Једино надзорник подиже сузни поглед у своју матер

Као да пита: *Моју ли овај ваљак да њонесем кући?*

Са највишег спрата из цигала провиркује шљем – жути,

И једна дебела жута рукавица,

Маше, маше и маше,

Надзорнику на тротоару преко пута градилишта.

Остали раде без зорта. Нико га није видио.

Склапа шестар и покрива лењир.

Мама каже: *Вријеме је. Кући.*

Вјежбање смрти

Дневно умреш бар милион пута и не потресеш се,
А онда ти падне на ум да ћеш једног дана
(можда већ данас!)
Да пресахнеш.
Ништа.
Црно.
Па чак ни те силне бијеле росне руже које ти бацају по
ковчегу
(како ли је тамо, жуља ли те нека стварка под плећком са
којом те
душебрижно спроводе ... гдје већ ...)
И све остало докаже да је могло без тебе.
Дамара. Да-ма-ра!
Безмало живи! Буја!
Ухвати те манични страх и цвокоћеш,
Заволиш бјесомучно,
Покајеш се још бјесомучније,
Снађеш се очас.
Умреш на брзаке, за глупост, још једном за данас,
Одложиш страшни час тамо негдје за крај живота,
И све је опет ... Сасвим у реду.
Штета што пропушташ у својим смртима сав тај
невидљиви свијет
Који се самопрепорађа док ти вјежбаш умријети,
Онај, дивни, са цимбалима, у паперју,
У којем ћеш кад заиста клону капци – прогледати.

Живи цртеж
Ирини

Тачне су твоје линије. Она од чела до врха трепавице
када спаваш
Дугачка и тачна да занијемим.
И свака линија твоје косе расуте и згужване по лежају
мрси моју сврху.
Ти си једно мало дијете.
У једној великој пицами.
Твоје линије чекају да ставим длан на твој образ и да се
усправе у јутро.
Нисам спремна. Гледам, знам да си моја.
Чаробно посједовање није власништво, већ геном,
То ме чини тужном и слободном од немоћи да поднесем
љепоту.
Када постане то нечији туђи цртеж у богрјаношарном
праскозорју,
Знаћу да нисам достојна тачних линија, које су тако
кратко биле моје.
Лаку ноћ. Велика пицамо.

Твој стари, Роман Полански

Рекох ти то у пар наврата:
Видим твог старог, Романа Поланског,
Није у завојима, није ни у страховима,
Напротив, један обичан станар свијета.
И његов двојник, стрип-јунак један,
Наравно, француски,
(Гдје друго да почне стрип!).
И иду улицом: Роман Полански, твој стари и
Његов стрип-јунак. Гледам их од натрашке.
Смањују се и улица им се за леђима дужи.
Негдје иза мојих леђа, дужи се једна историја
Црвена и скорјела, на испуцалој земљи
Од бича који не штеди,
Који не чује ријечи, имена,
Само фијуче бездушно, негдје у прошлости
Као скандинавски шестосјекли вјетар.
Студенкрви вјетар.
Твој стари, Роман Полански,
Смије се широко, као и његов стрип-јунак.
Само што му од очију до браде, преко осмијеха
Клизи дуборез, оног бича, који јесте и биће.
Ако га не видим у скорије вријеме,
Поздрави старог.
Твог старог, Романа Поланског.

Ramonda Serbica

Џез је добра ријеч за слушање као и сама музика коју
СЛОВИ.

Тамо негдје – драма.

Бура.

Ситни репићи гутају своје остатке под обронцима
Горостасни вјетри боре се понад свијета.

И један пијанист хвата яез по диркама драми и бури.

И један басист још слајдом руина низ стрмине,

И, и, и бубњаријус изударе задње смраде репића.

И доста за яез.

И доста за свијет.

Па ипак, негдје на врхунцу устрепталости, големим
напором

Иако преблизу неба

Тај се један цвијет родио и преживио. Нијемо.

Без првог и последњег плача.

Мој грамофон више не ради.

Стриминг почиње у поноћ.

Release them all.

Све што ми опсујеш не умијеш да отплешеш

Најлакше је опсовати и рећи да си био храбар у
умјетности.

А био си само неумјешан да отплешеш стих.

Сировије је ипак преживјети мисао у чистоти језика,
Наживо.

Опсуј ме у поезији и знаћу да си узео средство за
нивелисање стварности.

Чиста слабост. Поезију пишу храбри.

Грубост не трпи тананост.

Флиспапир је свуда у балону. Али од псовке се не пуца.

Пуца се од чисте, танане мисли.

Можда.

Ипак.

На овом полутару.

Људи се чекају код кривог сата

Људи се чекају код кривог сата.

Чекају себе.

И док чекају имају времена.

Коначно. За детаље.

На људима око себе. Да, да, овим пролазцима,

За лишће које се влажно и неспретно посуновратило у
самоубиство низ решетке канализације ...

За звук баш једног посебног точка који кочи надамак
банкине.

За поглед навише, онако до небеса лансиран и
растерећен,

И таман кад игра у којој детаљи плешу мале полке

Код кривог сата покупи их сопство и однесе низ пут,

Као низ јарак у провалију безвременија.

Мир који срећан имаш сам

Сан који срећан сањаш ... сам.

(Н. Врањковић)

Они се диве.

Двоје младих, младих, младих, одрекоше титуле

Вргоше на село у мир.

Треба радити, треба се много знојити.

Треба радити. Треба бранити друштво.

У природи.

Они се диве.

Она млада, млада, млада, одрече умно деланије

Врже на село у мир.

Треба радити, треба се много знојити.

Треба радити. Треба бранити друштво.

У природи.

Они се ... Залуду.

Ко је да остане природан у граду и сачува мир?

Једно или двоје? Пар спровођу немара?

Важно ли је?

Мир је свијет, свијет обучен у човјека.

Једног. Самог. Насамог.

Ко је да обрете и вргне три пута, бар,

Да себе поврати и принесе себе у граду?

У природи.

Нека дигне камен!

Рука се не помаче. Ни једна, ни пета.
Зној капље. У бесмисао и бесциљно дивљење.
Треба бранити друштво.
Природа ћути и горостаси се.
Бокори. Дише.

Одлука

Шта год да одлучиш добро је.
Јер није могло боље пошто је одлука донесена
И спроведена.
И ако још у то и повјерујеш још боље.
Све друго је ствар нечије туђе одлуке.
Ту се већ твој живот завршава.
Осим ако не одлучиш другачије.

It

It је поново дошао и ставио нам брњице:
босоног изнад асепсола,
док ми сапуница испарава кроз спечене ноздрве
дишем на нека позајмљена плућа
која се издају само у Читаоници
(срећом, имам годишњу чланарину!),
а читаоница ради од 8 до 18 ч.
It је дошао и остао ту неко вријеме.
Гледали смо у њега избезумљено иако је управо био
сладак
На дјечијим цртежима као нови лајтмотив.
Свашта се причало,
Он је отишао, однио неке животе,
Али људи су били затворени па је многе и донио.
Ето. Било је то као и било шта друго.
Али било је у нашем вијеку па сензационално објависмо
нову Апокалипсу.
Напосљетку, брњицу перем ручно, дјечијим сапуном,
Јер ми је прирасла срцу и лежем ва вијеки са њом преко
уста
Да земљица не одгрумена низа њих у ждријело, из
ждријела у бездно.

Плач над предизборним плакатом

Познато је да су стари људи осјетљиви на све.

Понајвише на пролазност.

Један старац грца насред тротоара

држи пола лица и шишке једне лијеполике жене:

има и бисерну минђушу,

али не може се поуздано знати је ли прави,

на истој подеротини папира је и пола неког броја,

који може имати више варијанти, али

пола плаката недостаје.

У први мах – дједица је сигурно поборник, партијаш

Но, у пролазу чујем сасвим безазлен

Плачљив уздисај:

И она је нечија мајка.

Реци ми, стари, кад ти се упокојила мајка

Реци ми, стари, кад ти се упокојила мајка,
Родитељка твоја,
Да ли си се напрасно стропоштао, тако огорман
У дјечарца?
У кратке бермуде и шпилхозне,
Надесно раздијељак сјајни,
Док је још било густе косе на твојој дањој ћели?
Да ли си напрасно огладнио свих њених ђаконија
сланих, колача, загрљаја, погледа, гласа ...?
Да ли си био довољно смион да пожелиш
Да си отишао прије ње
Да се не стропоштаваш на све ове начине
Себично,
Или си унеколико сазрио да си био свјестан
Да би њена бол била јача и да би је узроковао баш ти?
Да, па ипак ...
Реци ми, стари,
Кад ти је умрла матер,
Јеси ли ипак напрасно огоростасио
Кад си се на пети окренуо мојем лицу
И рекао:
Отишла је.
Или ти, напросто,
Није било друге док је промаја празнила за њом,

Бестидно рушила
Сву твоју нутрину
И цијепала те између дјечака и родитеља?
Реци ми, стари, што ћутиш?
Што дражиш знатижељу, таоца голине?
Стари, реци ми, стари ...
Стари, чујеш ли ме?

Бездушни ја

Сједнем, душа преко пута мене.
Ја спустим поглед.
Она ми подигне главу.
Ја затворим ћитап.
Она ми отвори себе.
Гледам је такву – голу,
А она обучена у паперје,
Обучена у свашта што не знам како се зове.
А све нешто лијепо и меко.
Питам је: *Моја ли си?*
Вели да је моја.
А ја кренем да је загрлим – она ми спусти поглед.

Како су се борили најугроженији

Безбрижношћу.

Погледом који насамари страх од смрти – фраза за окоп

Љубављу према животу – фраза која нас расади.

Нехајношћу.

Безбригом.

83 голуба на једном старом ћерпичу

Испод којег играју шах на плочнику

пензионера 83.

Тако, тако су се борили најугроженији.

Храброшћу.

Без фрази.

Прљави Сњешко

Ни снијег више није чист,
Прљави Хари зато слаби на окидачу.
И јесен праметне у љето,
Љето у прољеће
Глоб се разлаба у глазби
Посттемпературних декаденција.
Срп и свибањ
Чекић на тавору.
Друже, испала ти је мрква.
Каже Гретел, а Ханс
Шути. И топи се.
Нека буде свјетла ...
А ти, Хари, пуцај ако смијеш!

Елена Маркова и њен син Галеб

Елена Маркова има сина Галеба
Његова су крила унутра, у њеној дубини
Они лете скупа и то не види нико
Они виде пространства и боје какве ни анђели
Крилима не опишу.

Крај

Бијеле руке над морем у купастим заталасјима
Сунце које још јаче разбијели те старачке руке
Бијеле од искуства и вјечности.

Можда је демон.

И слано се забило у ноздрве

Али те старе бијеле руке над водом ћуте

То море је можда океан неки

Неко изврнуто небо наглавачке,

Наоблачке,

И ко зна шта још.

Мати сједи на грани

Као поларна сова и

Не трепће.

То не видим,

То знам.

Бијеле рубине рукава из којих цвјетају бијеле старачке
руке...

Слано се натукло у рубине капака и

Тече океан низводно

Право у средиште

Изокренутог неба.

- 7 ШОФЕРНИКА
9 У чекању
10 Између два семафора или Како сам преживио
црвени талас
11 Трактат о савременој поезији
12 Јабукe
13 Пала природа
14 Исидорина главобоља
15 Вјешање живота са добрим погледом на паркинг
- 17 МОЈА ДИВНА, ГОЛА, ПИКСЕЛНА ДРАГА
19 Чудо
20 Могућности страха
21 Над једним Капоровим цртежом
22 Лектира моје маме
23 Ако икада ...
24 Диск-џокеј МАгоЧ
25 Човјек са метафором на Ти
26 Скакавци
28 Гола Олга
29 Ено Шимборске!
30 Прва линија књижевности
31 Postlectum
- 33 ДО ПОСЉЕДЊЕГ ШУТА
35 Фудбал на другом крају свијета
36 Бујање шума
37 Цвјетање Тисе
38 Егзорцизам
39 Све што се не види
40 Мојој мами
41 Све исто
43 Почивам у миру
44 Шљиве милешевске

- 45 Надзорник градилишта
46 Вјежбање смрти
47 Живи цртеж
48 Твој стари, Роман Полански
49 Ramonda Serbica
50 Све што ми опсујеш не умијеш да отплешеш
51 Људи се чекају код кривог сата
52 Мир који срећан имаш сам
54 Одлука
55 It
56 Плач над предизборним плакатом
57 Реци ми, стари, кад ти се упокојила мајка
59 Бездушни ја
60 Како су се борили најугроженији
61 Прљави Сњешко
62 Елена Маркова и њен син Галеб
63 Крај

Књижевна награда »Новица Тадић« 2021

Библиотека ПРИСУСТВА

Књига десета

Јелена Калајица

ПРЉАВИ СЊЕШКО НА УСИЈАНОЈ ХАУБИ

Издавач

Завод за проучавање културној развојка

За издавача

Марко Крсћић

Редакција

Мирко Демић

Срба Ићанковић

Жарко Миленковић

Желидрај Никчевић

Весна Тријић

Владимир Коларић (секретар)

Дизајн и прелом

Оливера Бајцјић Срећеновић

Универзитет уметности у Београду,

Факултет примењених уметности

Тираж

300

Штампа

Рејро принт д.о.о.

Београд, 2021

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
821.163.41-1
821.163.41(497.6)-1

КАЛАЈЦИЈА, Јелена, 1986–

Прљави сњешко на усијаној хауби / Јелена Калајција.
– Београд : Завод за проучавање културног развитка, 2021
(Београд : Ретро принт). – 63 стр. ; 21 см. – (Едиција Присуства ;
књ. 10)

Тираж 300. – Књижевна награда "Новица Тадић" 2021.

ISBN 978-86-81529-91-1
COBISS.SR-ID 45640969